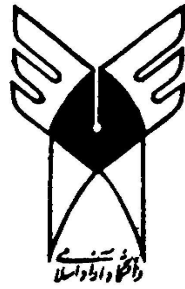

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی ، گروه علوم اجتماعی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش مردم شناسی

عنوان :

بررسی جنبه های مردم شناختی تابلوهای هنری
مترو - خط ۲

استاد راهنما :

دکتر محمدهمایون سپهر

استاد مشاور :

دکتر اصغر عسگری خانقاه

پژوهشگر :

سام زندی

زمستان ۱۳۸۸

تقدیم به :

پدر عزیزم که همواره با زحمات بی وقفه و کوشش های خستگی ناپذیرش، تکیه گاهی مطمئن برای فرد فرد خانواده فراهم کرده است، به حقیقت که موفقیت امروز خود را مدیون غیرت همیشگی او می دانم.

مادر عزیزم که با هر لبخند من شاد می گردد و با اشک من هم آواز می شود آن نگاه مهربانش، و به راستی برای توصیف این همه عشق بی دریغ، زبان قاصر و قلم از نگارش ناتوان است.

تشکر و قدردانی

اساتید ارجمندم به ویژه استاد گرامی، جناب آقای محمد همایون سپهر که با راهنمایی های ارزشمند و تجربیات گرانبها و وقت و حوصله فراوان مرا در تمامی مراحل این پژوهش یاری نموده اند و راهنمایی بی دریغ ایشان راهگشای این پژوهش بود. امیدوارم سایه پرمهرش همچنان گسترده باشد. و نیز جناب آقای دکتر اصغر عسگری خانقاه به عنوان استاد مشاور ر که در ارائه این پایان نامه مرا یاری نمودند.

همچنین تشکر فراوان از مهندس آرش زندی ، مهندس سپیده رحیمی ، محسن افشار ، امین رجبی که با همیاری صمیمانه شان در موفقیت هایم سهیم می باشند. و نیز خواهر مهربانم ساغر زندی که با صبر و حوصله مرا در این امر یاری نمودند.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

- اینجانب **سام زندی** دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۶۰۰۰۵۲۷۰۰۰ در رشته **مردم شناسی** که در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۲۰ از پایان نامه خود تحت عنوان: **بررسی جنبه های مردم شناختی تابلوهای هنری مترو - خط ۲** با کسب نمره ۱۶/۵۰ و درجه **خوب** دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:
- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
  - این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
  - چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
  - چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی :
تاریخ و امضاء :

بسمه‌تعالی

در تاریخ ۱۳۸۸/۱۱/۲۰

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای سام زندی از پایان نامه خود دفاع
نموده و با نمره ۱۶/۵۰ بحروف شائزده و پنجاه صدم و با درجه
خوب مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول - کلیات تحقیق

۲	۱-۱ بیان مسئله
۳	۲-۱ انگیزه پژوهش
۴	۳-۱ هدفهای پژوهش
۴	۴-۱ اهمیت پژوهش
۵	۵-۱ پرسشهای پژوهش
۶	۶-۱ پیشینه پژوهش
۷	۷-۱ روش پژوهش
۷	۸-۱ مشکلات پژوهش
۸	۹-۱ مکان تحقیق
۸	۱۰-۱ زمان تحقیق

فصل دوم - ادبیات تحقیق

۱۰	۱-۲ مبانی نظری
۱۰	۱-۱-۲ نماد
۲۵	۲-۱-۲ هنر
۳۸	۳-۱-۲ اسطوره
۵۰	۴-۱-۲ فرهنگ
۵۵	۵-۱-۲ تاریخچه حمل و نقل شهری در ایران
۶۸	۶-۱-۲ تاریخچه تهران
۷۹	۲-۲ چارچوب نظری
۷۹	۱-۲-۲ انسانشناسی نمادین
۸۰	۲-۲-۲ انسانشناسی نمادین و دین
۸۰	۳-۲-۲ انسانشناسی نمادین و ماتریالیسم فرهنگی
۸۱	۴-۲-۲ انسانشناسی نمادین و ساختار گرایی
۸۲	۵-۲-۲ انسانشناسی نمادین و انسانشناسی شناختی
۸۲	۶-۲-۲ اصول مردم شناسی نمادین
۸۳	۷-۲-۲ تعاریف واژه ها در مردم شناسی نمادین
۸۵	۸-۲-۲ صاحب نظران انسان شناسی نمادین
۸۹	۹-۲-۲ رسالت مردم شناسی نمادین
۸۹	۱۰-۲-۲ روش مردم شناسی نمادین
۹۰	۱۱-۲-۲ انتقادات

۹۲	فصل سوم - روش شناسی تحقیق
	فصل چهارم - یافته های تحقیق
۹۶	۱-۴ انقلاب اسلامی
۹۸	۲-۴ بازار
۹۹	۳-۴ بناهای تاریخی و میراث فرهنگی
۹۹	۱-۳-۴ پیش از اسلام
۱۰۵	۲-۳-۴ پس از اسلام
۱۱۱	۴-۴ پهلوانی و ورزش باستانی
۱۱۳	۵-۴ جنگ تحمیلی
۱۱۵	۶-۴ حیوانات
۱۲۷	۷-۴ شاهنامه
۱۲۹	۸-۴ عزاداری
۱۳۳	۹-۴ عناصر طبیعت
۱۴۵	۱۰-۴ نگارش و خط
۱۵۷	۱۱-۴ وسایل حمل و نقل عمومی

فصل پنجم

۱۶۰	نتیجه
۱۶۴	منابع و ماخذ
۱۶۹	پیوست ۱

چکیده

هر روز هر روز مسافران زیادی از اقشار مختلف جامعه جهت جابجایی از ایستگاه های مترو استفاده میکنند. در محل رفت و آمد مسافرین و مکانی که برای انتظار مسافرین در نظر گرفته شده است. انواع تابلوهای هنری جهت معرفی فرهنگ کشورمان نصب شده است.

البته با توجه به عنوان پژوهش " بررسی جنبه های مردم شناختی تابلوهای هنری مترو تهران خط ۲ " از مبدا صادقیه تا مقصد تهرانپارس میباشد. و تنها برخی از این آثار قابل بررسی از دید مردم شناختی بوده که مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

نصب تابلوهای هنری در این استگاه ها بیشتر جنبه تزئینی دارد و با هدف ایجاد تنوع و زیباسازی فضاهای قابل رویت صورت گرفته است. و هر تابلو بنا به موضوع اثر متناسب با نام ایستگاه نصب شده است.

هر اثر هنری قبل از هر چیز یک نماد محسوب میشود معنی خاصی که به یک نماد میدهیم در هر فرهنگ بنا به سنت ویژه همان فرهنگ تفسیر و تعبیر میشود.

در مردم شناسی نمادین این باور حاکم است که پی بردن به مفاهیم از طریق نمادها صورت میگیرد و بدین منظور در این پژوهش از نظریات مردم شناسان نمادین که فرهنگ را مجموعه ای میدانند که از خلال نمادها و نشانه ها درک تفسیر میشود استفاده شده است.

در این پژوهش تابلوهای هنری مترو بر اساس موضوع دسته بندی شده است.

در تقسیم بندی موضوعی تابلو ها بر اساس موضوعاتی از قبیل اسطوره، آیینها، آداب و رسوم، مراسم، عزاداری، جنگ تحمیلی، طبیعت، حیوانات و غیره میباشد. و همچنین نام اثر - نام هنرمند - نام ایستگاه - اندازه اثر - جنس اثر پرداخته شده است. در این پژوهش به تحلیل و تفسیر مردم شناختی این آثار پرداخته و راز و رمز این آیینها، اعتقادات، باورها و طبیعت و... را بشناسیم.

کلید واژه

مترو

«مترو یک سیستم حمل و نقل سریع ریلی است که تمام یا بخشی از آن زیر زمین است و از طریق یک یا چند مسیر مشخص که همه دارای ایستگاه های ثابت و قابل دسترسی می باشند امکان جابجایی مسافران را در داخل شهر یا بین شهر و حومه آن فراهم می کند.

خط ۲ مترو

در حال حاضر در شهر تهران ۳ خط مترو فعالیت دارد ۲ خط درون شهری و یک خط برون شهری خط ۲ متروی تهران از مبدا میدان صادقیه در غرب تهران تا مقصد تهرانپارس در شرق تهران . در خط ۲ متروی تهران ۱۹ ایستگاه وجود دارد که به ترتیب از مبدا میدان صادقیه- طرشت-دانشگاه شریف - آزادی - شهید نواب صفوی - میدان حر - دانشگاه امام علی(ع) - حسن اباد - امام خمینی - ملت - بهارستان - دروازه شمیران - امام حسین (ع) - شهید مدنی - سبلان - فدک - گلبرگ - سرسبز - دانشگاه علم و صنعت پایان می یابد

تابلو هنری

تابلوی هنری محصول رفتار خالق آن است. کاربرد خلاق تصورات یک انسان برای کمک به تفسیر مسایل، درک و لذت از زندگی شامل فعالیت هایی است که آنرا اثری هنری مینامیم.

مردم شناسی هنر

انسان شناسان در مطالعه هنر به عنوان یک پدیده فرهنگی، به گردآوری، طبقه بندی، تکثیر، ضبط و توصیف تمام اشکال فعالیت های تصویری در هر فرهنگ میپردازند.

مقدمه

مترو سابقه ی ۱۰ ساله در ایران دادر و یک پدیده فرهنگی جدیدی در ایران می باشد . مترو به عنوان یک تکنولوژی جدید همراه با خود فرهنگ مردم را متحول می کند . ایستگاههای مترو فرصتی فراهم آورده اند تا هنرمندان ایرانی با ارائه آثار منتخب خود ایستگاه های مترو را مزین کنند . در ایستگاه های مترو تابلوهای نصب شده که به منظور معرفی فرهنگ ایرانی و اسلامی می باشد . و از طرفی دیگر با تزئین این ایستگاه های محیطی آرامی و دلپذیر ایجاد شده است تا مردم دقایقی را به دیدن این آثار پردازند این پژوهش قبلاً سابقه ی مشابهی نداشته و تنها یک مورد که توسط سازمان راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) به چاپ رسیده تحت عنوان هنر در مترو که به بیان کلیتی درباره تابلوهای هنری پرداخته است و همچنین سایت متروی تهران که به معرفی تابلوهای هنری در ایستگاه ها و با ذکر نام پدید آورنده اثر و مشخصات کلی د مورد تابلوها می باشد . البته لازم به ذکر است که از ایستگاه بهارستان تا علم و صنعت اطلاعاتی در مورد تابلوها موجود نمی باشد و یا اگر هست هنوز اقدام به انتشار اطلاعات مربوط به تابلو نشده است .

در این پژوهش از مکتب انسان شناسی نمادین و از نظریات بزرگانی چون گیرتز و ترنر استفاده شده است و ارتباط انسان شناسی نمادین با سایر حوزه ها مورد بررسی قرار گرفته است . در فصل سوم به تعریف مفاهیمی چون نماد و هنر اسطوره و همچنین تاریخچه حمل و نقل شهری در تهران و معرفی مترو و سازمان ان در جهان و همچنین مختصری از نحوه کار مترو بیان شده است و تاریخچه مختصری از شهر تهران در دوره های مختلف تاریخی پرداخته شده است . فصل چهارم به یافته های تحقیق اختصاص دارد در این فصل به تابلوهای هنری مترو که از دید مردم شناختی قابل تجزیه و تحلیل است پرداخته شده است ؛ در خط ۲ متروی تهران ۱۶۵ تابلو در ۱۹ ایستگاه مورد بازدید قرار گرفت . و فصل پنجم به نتیجه پژوهش اختصاص دارد .

فصل اول

کلیات تحقیق

۱ - ۱ - بیان مسئله

در این پژوهش با تحلیل، آیینها، مراسم ملی و مذهبی جشنها، باورها، اعتقادات و غیره که در تابلوهای هنری مردم شناختی مترو متبلور شده است بتوانیم به تحلیل و تفسیر مردم شناختی این آثار پرداخته و راز و رمز این آیینها و باورها و طبیعت و غیره... را بشناسیم. ایستگاههای مترو فرصتی فراهم آوردند تا هنرمندان ایرانی با ارائه آثاری درخشان، توانمندی خود را در زمینه هنر ایرانی و مدرنیته ارائه کنند و از طرفی مردم شناسان با مطالعه و بررسی بر روی آثار هنری می توانند به شناخت باورها و اعتقادات مردم پی ببرند. همانگونه که در ۲۵ قرن پیش هنرمند ایرانی در تخت جمشید با تلفیق هنر ملل تحت حاکمیت پادشاهان ایران توانست ترکیبی یگانه از هنر، صنعت، قدرت و معنویت را بر پا کند و چند قرن بعد طاق کسری را استوار سازد و با ورود اسلام زیباترین مساجد و گلدسته های عالم را چون جامع کبیر یزد و حرم امام رضا (ع) را بنا کند، امروز نیز در شلوغی آمد و شدهای ایستگاههای مترو و با ارائه آثاری درخشان، پویایی آن روح هنرمند و اصیل ایرانی را با آمیختن هنر اصیل و فنون مدرن به رخ قرن بیست و یکم می کشد.

آنچه در ایستگاههای متروی تهران به عنوان « آثار هنری » هنرمندان معاصر آفریده شده است، نمادی از ریشه در خاک داشتن هنرمندانی است که پوست و گوشت و استخوان آنها سر بر آورده از فرهنگ ادب و سنتهای این مرز و بوم است.

هر اثر هنری، قبل از هرچیز، یک نماد محسوب می شود. معنی خاصی که به یک نماد نسبت می دهیم، در هر فرهنگ، به سنت ویژه ی همان فرهنگ تعلق دارد و در فرهنگهای مختلف می تواند متفاوت باشد. تنها با توجه به شکل ظاهری یک نماد، نمی توان به مفهوم و معنای آن نماد در فرهنگ مورد نظر پی برد. اما اگر به چگونگی مورد استفاده قرار گرفتن آن پی ببریم و یا آن را در بین مجموعه ای از آثار یا عنصری که جزئی از یک ترکیب است مورد مطالعه قرار دهیم، آسانتر می توان به مفهوم و کارکرد واقعی آن پی برد.

در مردم شناسی هنری- نمادین که به مردم شناسی تفسیری نیز مشهور می باشد این باور حاکم است که پی بردن به مفاهیم از طریق نمادها صورت می گیرد. حتی گیرتز از پیشگامان و نظریه پردازان مردم شناسی نمادین پا را از این فراتر گذارده و نقش مردم شناس را مطالعه نمادها می داند تا با دسترسی به معنای آنها پی به بنیان فرهنگ ببرد.

۲-۱- انگیزه پژوهش

هنگام استفاده دائم و مستمر از متروی شهری، با برخورد به آثار هنری موجود در معابر ایستگاههای مترو، این پرسش به ذهن خطور می نماید که این آثار، چه سنخیتی با آن معابر داشته است؟ با دقت و کنجکاوی شناخت و تحلیل موضوعات به نظر جالب و قابل تعمق آمده به ویژه اینکه رابطه تنگاتنگی با رشته مردم شناسی داشت. و با تعمق بر روی هر تابلو این پرسشهای متفاوتی به ذهن خطور می نماید که تنها از طریق تحقیق و پژوهش به پاسخ آنها میرسیم.

۱-۳- هدفهای پژوهش

۱-۳-۱ هدف کلی:

تحلیل و بررسی جنبه های مردم شناختی تابلو های مترو مورد مطالعه خط ۲.

۱-۳-۲ اهداف جزئی:

○ آیاتابلوهای هنری نصب شده در مترو جنبه تزئین دارد یا با هدف دیگری به وجود آمده است؟

○ به طور کلی شناخت موضوعات منعکس شده در تابلوهای مترو چه میباشد؟

○ آیا باورهای اسطوره ای در تابلوهای هنری وجود دارد؟

○ آیا باورها و اعتقادات مذهبی در آثار هنری مترو وجود دارد؟

۱-۴- اهمیت پژوهش

تابلوهای موجود در ایستگاه های مترو به عنوان پدیده های فرهنگی از جنبه های زیباشناختی و مردم شناختی حائز اهمیت است. با تحلیل مردم شناختی نقش و نگارهای این تابلوها می توان به اسطوره و نمادهای آیینی فرهنگ اصیل ایرانی پی برد. البته این شناخت مستلزم آن است که تابلوهای ایستگاه مترو از همین پایه ی فکری الهام گرفته باشند.

ایستگاه مترو مکانی با امکانات مقبول جهت انتظار مسافرین قطار می باشد. مسافرین از لحظه ی ورود تا استقرار در جایگاه سوار شدن، مسافتی را طی می کنند. در طول این مسافت انواع تابلوهایی جهت معرفی هنرهای ایرانی نصب شده است. تابلوهای نصب شده، ریشه در اعتقاد و باور مذهبی و ملی این مرز و بوم دارد.

هر روزه هزاران مسافر از اقشار مختلف جامعه، جهت جابجایی از ایستگاه های مترو استفاده می کنند. نکته ای که قابل توجه است، محل نصب تابلوها جهت معرفی فرهنگ کهن برای آگاهی مسافرین می باشد. هزینه های بسیاری در آفرینش آثار هنری می شود. بنابراین، به صورت معمول،

این تابلوها باید در مسیر رفت و آمد مسافری نصب شود و نیز به گونه ای خودنمایی کند، انگیزه ی توجه و تأمل مسافری را برانگیزد.

تابلوهای ایستگاه مترو نمایانگر عینیت ذهن هنرمندانه ایرانی است؛ که معنایی نهفته در نقش تابلو با تماشاگران خود سخن می گوید و پیام از اعتقادات و باورهای مردمان این سرزمین دارند، که اکنون به صورت اسطوره های ملی و مذهبی در میان انبوه باورهای امروزی قرار گرفته اند.

در ایستگاه مترو، این فرآورده ی تکنولوژی غرب، با تابلوهایی از موضوعات مذهبی و ایده های تفکری مدرن مزین شده، که انگیزه ی پژوهشگر را جهت بررسی و تحلیل بعد مردم شناختی نقش و نگارهای نصب شده در ایستگاه های مترو برانگیخته است. به عقیده ی پژوهشگر این تابلوها می تواند، انعکاسی و برشی از اعتقادات و نگرش کنونی افراد جامعه باشد، از اینرو بررسی تطبیق آن با باورهای امروزی افراد جامعه، ضروری به نظر می رسد.

۱-۵- پرسش های پژوهش

- آیا انقلاب و موضوعات چند دهه اخیر را میتوان در تابلو ها یافت؟
- به طور کلی از چند رشته هنری در تابلو ها استفاده شده است؟
- آیا الگوهای مدرن در بیان موضوعات تابلو ها دخالت داشته است؟
- آیا هنرمند ایرانی موفق به انعکاس جنبه مردم شناختی فرهنگ مردم ایران در تابلوهای مترو شده است؟
- آیا تابلوهای هنری نصب شده در مترو جنبه تزئین دارد یا با هدف دیگری به وجود آمده است؟

۱-۶- پیشینه پژوهش

با توجه به اینکه مترو در ایران پدیده ای متاخر و در عین حال در میان وسایل حمل و نقل عمومی از اهمیت ویژه ای برخوردار است، در جستجوهای انجام شده پیرامون موضوع مورد مطالعه، جز یک کتاب با عنوان "هنر در مترو" که توسط روابط عمومی و امور بین الملل و امور مشاوران شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) با همکاری فرهنگسرای فن آوری اطلاعات (IT) به چاپ رسیده است و سایت سازمان متروی تهران و یک ویژه نامه با عنوان "دهمین سال بهره برداری از مترو تهران و حومه" منبع دیگری که به صورت مشخص به این موضوع پرداخته باشد، یافت نشد. البته لازم به ذکر است که سایت سازمان متروی تهران فقط به بیان کلیتی در باب مترو و تاریخچه آن پرداخته است.

در کتاب هنر در مترو تنها به تعداد اندکی از تابلو ها پرداخته شده است و به بیان اطلاعاتی از قبیل : نام اثر- نام هنرمند- اندازه اثر- نام ایستگاه و جنس اثر بسنده کرده اند. در منبع دیگر با عنوان "دهمین سال بهره برداری از مترو تهران و حومه" به آثار اقتصادی - فرهنگی - اجتماعی و زیست محیطی متروی تهران و حومه پرداخته است. و همچنین یک گاهنامه که مهمترین وقایع از سال ۱۳۷۷ الی ۱۳۸۷ ثبت کرده است و اطلاعاتی در مورد ایستگاه ها از قبیل تاریخ افتتاح ایستگاه - تعداد تابلو های هنری در هر ایستگاه و همچنین آدرس ایستگاه بیان شده است .

یکی از مهمترین مراحل انجام پژوهش مردم شناسی، مطالعه و دستیابی به پژوهشها و کتب به جا مانده از گذشته در زمینه موضوع مورد مطالعه است. برای دستیابی به این هدف، به کتابخانه های ملی، کتابخانه دانشکده روان شناسی و علوم اجتماعی واحد تهران مرکز، دانشگاه تهران و روابط عمومی شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) مراجعه شد.

۷-۱- روش پژوهش

در این پژوهش از روش کتابخانه ای (فیش برداری از کتابها) و هم چنین روش پژوهش میدانی (با حضور یافتن در محل و دیدن آثار هنری و همچنین استفاده از عکس) جهت نیل به اهداف استفاده شده است.

خط ۲ متروی تهران از مبدا میدان صادقیه آغاز تا مقصد دانشگاه علم و صنعت پایان میابد. در خط ۲ مجموعاً ۱۹ ایستگاه وجود دارد و در هر ایستگاه تعداد مشخصی تابلوی هنری نصب شده است. پژوهشگر برای بازدید و عکس برداری از هر ایستگاه ابتدا با ارایه معرفی نامه به مسوؤل آن ایستگاه مجوز عکس برداری را دریافت میکرد. پژوهشگر در همه ایستگاه ها حضور داشته و شخصا به عکس برداری همه تابلو ها پرداخته است.

در مجموع ۱۶۵ تابلو در ۱۹ ایستگاه در طول ۳ روز از تاریخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ الی ۱۳۸۸/۲/۲۲ مورد بازدید و عکس برداری قرار گرفت و تنها ابزار ثبت تصاویر یک دوربین عکاسی بوده است.

۸-۱- مشکلات پژوهش

مشکل اساسی در راه انجام این پژوهش، کمبود منابع در زمینه تحقیق و عدم وجود مستندات مکفی در مسیر تحقیق بوده است. این تحقیق قبلاً سابقه مشابهی نداشته و با توجه به عدم همکاری مناسب سازمان راه آهن شهری تهران و حومه (مترو)، امکان دستیابی به سوابق و مستندات وجود نداشته یا به سختی امکان پذیر بوده است.

۹-۱- مکان تحقیق

مکان تحقیق شهر تهران متروی تهران خط ۲ از مبدا میدان صادقیه در غرب تهران تا مقصد تهرانپارس در شرق تهران . در خط ۲ متروی تهران ۱۹ ایستگاه وجود دارد که به ترتیب از مبدا میدان

صادقیه- طرشت- دانشگاه شریف - ازادی - شهید نواب صفوی - میدان حر - دانشگاه امام علی(ع)
- حسن اباد - امام خمینی - ملت - بهارستان - دروازه شمیران - امام حسین (ع) - شهید مدنی -
سبلان - فدک - گلبرگ - سرسبز - دانشگاه علم و صنعت پایان می یابد.

۱-۱۰ زمان تحقیق

از فروردین ماه سال ۱۳۸۸ تا اسفند ۱۳۸۸

فصل دوم

ادبیات تحقیق